

13.04.2016

Stj/5

§ 97

Invånarinitiativ om förbättring av situationen för gravt handikappade människor

HEL 2015-004421 T 05 03 00

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anteckna invånarinitiativet.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om assistenten till en handikappad kan få gratisbiljett till Helsingfors stadsteater. Också till Helsingfors kulturcentrals tjänster, dvs. till Annegården, Malms kulturhus, Gamlasgården, Stoa, Nordhuset och kulturcentret Caisa och till Savoyteaterns produktioner i egen regi, har assistenten/handledaren eller medhjälparen/tolken till en besökare med funktionsnedsättning alltid fritt inträde. (Sami Muttilainen)

Behandling

Efter att ha förklarat diskussionen avslutad anförde ordföranden såsom redogörelse att ledamoten Sami Muttilainen understödd av ledamoten René Hursti under diskussionen hade föreslagit följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om assistenten till en handikappad kan få gratisbiljett till Helsingfors stadsteater. Också till Helsingfors kulturcentrals tjänster, dvs. till Annegården, Malms kulturhus, Gamlasgården, Stoa, Nordhuset och kulturcentret Caisa och till Savoyteaterns produktioner i egen regi, har assistenten/handledaren eller medhjälparen/tolken till en besökare med funktionsnedsättning alltid fritt inträde.

Redogörelsen befanns vara riktig.

På förslag av ordföranden godkände stadsfullmäktige först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

4 omröstningen

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande omröstningsproposition: Den som godkänner ledamoten Sami Muttilainens förslag till hemställningskläm röstar ja; den som motsätter sig klämmen röstar nej.

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter att det utreds om assistenten till en handikappad kan få gratisbiljett till Helsingfors stadsteater. Också till Helsingfors kulturcentrals tjänster, dvs. till Annegården, Malms kulturhus, Gamlasgården, Stoa, Nordhuset och kulturcentret Caisa och till Savoyteaterns produktioner i egen regi, har assistenten/handledaren eller medhjälparen/tolken till en besökare med funktionsnedsättning alltid fritt inträde.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 62

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Harry Bogomoloff, Gunvor Brettschneider, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Eero Heinäluoma, Veronica Hertzberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Nina Huru, Nuutti Hyttinen, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Seppo Kanerva, Helena Kantola, Jessica Karhu, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Timo Laaninen, Harri Lindell, Jape Lovén, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Terhi Mäki, Jarmo Nieminen, Maria Ohisalo, Sara Paavolainen, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Jukka Relander, Tomi Sevander, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Thomas Wallgren, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Pertti Villo, Tuulikki Vuorinen, Anna Vuorjoki, Ville Ylikahri

Blanka: 20

Hennariikka Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Matti Enroth, Fatbardhe Hetemaj, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Seija Muurinen, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Jan D Oker-Blom, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Timo Raittinen, Tatu Rauhämäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Ulla-Marja Urho

Frånvarande: 3

Pekka Majuri, Osku Pajamäki, Ilkka Taipale

Stadsfullmäktige hade godkänt ledamoten Sami Muttilainens förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

13.04.2016

Stj/5

Upplysningar

Annikki Thoden, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Bilagor

1 Kuntalaisaloite vaikeavammaisten ihmisten aseman parantamiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Kommuninvånare har 8.4.2015 lämnat in ett invånarinitiativ om förbättring av situationen för gravt handikappade människor. Initiativet har undertecknats av totalt 749 personer.

De som undertecknat kommuninvånarinitiativet föreslår att närståendevårdare för gravt handikappade betalas skäligt stöd för närståendevård för sitt arbete. Likaså föreslår de att antalet närvårdsperioder inte minskas för någon gravt handikappad människa och att varje gravt handikappad människa får en fritidsassistent enligt det individuella behovet. Dessutom förutsätter de att varje gravt handikappad garanteras avgiftsfria resor med hemkommunens kollektivtrafikmedel och vid behov med taxi.

Stadsstyrelsen konstaterar att enligt 28 § i kommunallagen har kommuninvånarna rätt att komma med initiativ till kommunen i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagarna ska informeras om de åtgärder som vidtagits med anledning av ett initiativ. Fullmäktige ska minst en gång om året underrättas om de initiativ som har tagits i frågor som hör till fullmäktiges befogenhet och om de åtgärder som har vidtagits med anledning av initiativen.

Enligt 25 § i arbetsordningen för stadsfullmäktige ska stadsstyrelsen årligen senast vid ett sammanträde i april underrätta fullmäktige om de initiativ som kommuninvånare har tagit i frågor som hör till fullmäktiges befogenhet och om de åtgärder som har vidtagits med anledning av initiativen. Vid behandlingen av kommuninvånarnas initiativ tillåts diskussion. Protokollet över diskussionen ska tillhandahållas av stadsstyrelsen för beaktande vid beredningen av ärendena i fråga.

Beslut om enskilda initiativ tillåts inte utom i fråga om hemställningsklämmor.

Social- och hälsovårdsnämnden gav ett utlåtande om initiativet i vilket det konstateras att Helsingfors social- och hälsovårdsverk organiserar alla de tjänster som för sina mottagare är lagstadgade eller omfattas av kommunens allmänna skyldighet att producera tjänster. I Helsingfors begränsas dock ökandet av andelen tjänster som är beroende på prövning av tillväxten av nettokostnaderna för handikappservice, som är snabbare än i de andra stora kommunerna.

Stödet för närståendevård är en helhet som består av vårdarvodet, behövliga andra tjänster för personen som behöver vård och annat stöd till närståendevårdaren. Storleken på vårdarvodet har graderats utifrån hur bindande och krävande vården är. År 2015 var det minsta vårdarvodet för närståendevård i Helsingfors 384,67 euro i månaden och det högsta vårdarvodet 1601,36 euro i månaden. Vårdarvodet är skattepliktig inkomst för närståendevårdaren.

För gravt handikappade och utvecklingsstörda beviljas kortvariga perioder efter prövning till stöd för att familjerna ska orka och beviljandet grundar sig alltid på det individuella behovet hos klienten och klientens familj. Bedömningen av servicebehovet uppdateras regelbundet och alltid då klientens livssituation ändras.

Tjänster enligt handikappservicelagen beviljas enligt klientens individuella behov. Kriterierna för beviljande av personlig assistans definieras i 8 c § i handikappservicelagen och personlig assistans är en subjektiv rätt för personer som är berättigade till tjänsten. Alla sökande som uppfyller kriterierna i handikappservicelagen beviljas personlig assistans enligt det individuella behovet.

Färdtjänster som hör till social- och hälsovårdsverkets verksamhetsområde och som ersätts enligt handikappservicelagen eller socialvårdslagen är ett alternativ till kollektivtrafikmedlen i sådana fall där service- och assistansbehovet är så betydande att det inte kan tillgodoses med hjälp av lösningar av kollektivtrafiktyp. Social- och hälsovårdsnämnden fastställer på sina möten storleken på självriskandelen som tas ut för färdtjänster.

Biträdande stadsdirektören för social- och hälsovårdsväsendet svarade initiativtagarna med sin skrivelse 1.7.2015 och stödde sig i sitt svar på de ställningstaganden som framförs i utlåtandet. Svaret framgår av beslutshistorien.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Annikki Thoden, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

13.04.2016

Stj/5

Bilagor

1 Kuntalaisaloite vaikeavammaisten ihmisten aseman parantamiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.03.2016 § 269

HEL 2015-004421 T 05 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä kunnan asukkaan aloitteen tiedoksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Kaupunginkanslia Sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja
01.07.2015 § 11

HEL 2015-004421 T 05 03 00

Päätös

Sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja päätti antaa Matti Laitisen ja 748 kunnan asukkaan tekemään kuntalaisaloitteeseen vastauksen, joka perustuu liitteenä olevaan sosiaali- ja terveyslautakunnan antamaan lausuntoon. Vastauksenaan sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja toteaa seuraavaa:

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimisto järjestää kunnan asukkaille ne palvelut, jotka ovat saajilleen lakisääteisiä tai kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piirissä. Helsingissä vammaispalvelujen nettokustannusten muitten suurien kuntien vastaavia menoja suurempi

13.04.2016

Stj/5

kasvu rajoittaa kuitenkin harkinnanvaraisten palvelujen osuuden lisäämistä.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoitopalkkiosta, tarvittavista palveluista hoidettavalle sekä omaishoitajan muusta tukemisesta. Hoitopalkkion suuruus on porrastettu kuntakohtaisesti hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Omaishoidon tuen alimman hoitopalkkion suuruus vuonna 2015 on 384,67 euroa kuukaudessa. Korkein hoitopalkkio tällä hetkellä Helsingissä on 1 601,36 euroa kuukaudessa. Palkkio on omaishoitajalle veroalaista tuloa.

Sosiaali- ja terveystieteiden virasto järjestää vapaapäiväoikeutta korvaavaa hoitoa asumispalveluna, laitoshoidona tai perhehoitona omissa tai ostopalveluyksiköissä. Omaishoitaja voi halutessaan saada kotiin lakisääteisen vapaan ajaksi myös sijaisomaishoitajan. Tällöin sosiaali- ja terveystieteiden virasto maksaa sijaisomaishoitajille korvauksen lomitusvuorokausilta. Omaishoitajien käytössä on myös kolme palveluseteliä: omaishoidon tuen lakisääteinen lomitus, harkinnanvarainen lyhytaikaishoito sekä kotiin annettava tunti- ja vuorokausilomitus.

Vaikeavammaisten ja kehitysvammaisten lyhytaikaisjaksoja myönnetään harkinnan mukaan perheiden jaksamisen tukemiseksi. Lyhytaikaishoitojaksojen myöntäminen perustuu aina asiakkaan ja asiakkaan perheen yksilölliseen tarpeeseen. Palvelujen saanti on tällöin oikeudenmukaista ja yhdenvertaista. Palvelutarpeen arviointeja päivitetään säännöllisesti ja aina asiakkaan elämäntilanteen muutoksissa.

Henkilökohtaista apua, kuten muitakin vammaispalvelulain palveluja myönnetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Henkilökohtaisen avun myöntämisen kriteerit on määritetty vammaispalvelulain 8 c §:ssä ja henkilökohtainen apu on palveluun oikeutetulle henkilölle subjektiivinen oikeus. Kaikille hakijoille, jotka täyttävät vammaispalvelulaissa määritellyt kriteerit myönnetään henkilökohtaista apua heidän yksilöllisen tarpeensa perusteella.

Lisäksi vammaispalvelulaissa (19.12.2008/981, 8 c §) todetaan, että harrastuksiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämistä varten henkilökohtaista apua on järjestettävä vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

Kuntalaisten liikkuminen turvataan ensisijaisesti julkisella liikenteellä, jonka järjestämisestä vastaa Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL). HSL:n hallitus määrittelee julkisten liikennevälineiden lipuista perittävän hinnat ja voi myöntää alennuksia ja vapaalippuja pääsääntöisesti liikennepoliittisin perustein.

13.04.2016

Stj/5

Sosiaali- ja terveysviraston toimialaan kuuluvat vammaispalvelulain tai sosiaalihuoltolain perusteella korvaamat kuljetuspalvelut ovat joukkoliikennevälineiden vaihtoehto tilanteissa, joissa henkilöiden palveluntarve on niin suuri, ettei sitä pystytä joukkoliikennetyypisillä ratkaisuilla tyydyttämään.

Päätöksen perustelut

Matti Laitinen ja 748 kunnan asukasta ovat tekemässään kuntalaisaloitteessa esittäneet, että vaikeavammaisten ihmisten asemaa on parannettava. Aloite ja sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto ovat päätöksen liitteinä.

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.06.2015 § 222

HEL 2015-004421 T 05 03 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle kuntalaisaloitteessa esitettyihin väitteisiin ja vaatimuksiin seuraavan esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon:

1. Jokaiselle kotona asuvan vaikeavammaisen ihmisten omaishoitajalle maksetaan arvokkaasta työstään kohtuullista omaishoidon tukea

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoitopalkkiosta, tarvittavista palveluista hoidettavalle sekä omaishoitajan muusta tukemisesta.

Hoitopalkkion suuruus on porrastettu kuntakohtaisesti hoidon sitovuu- den ja vaativuuden perusteella. Omaishoidon tuen alimman hoitopalkkion suuruus vuonna 2015 on 384,67 euroa kuukaudessa. Korkein hoitopalkkio tällä hetkellä Helsingissä on 1 601,36 euroa kuukaudessa. Palkkio on omaishoitajalle veroalaista tuloa.

Sosiaali- ja terveysvirasto järjestää vapaapäiväoikeutta korvaavaa hoitoa asumispalveluna, laitoshoidona tai perhehoitona omissa tai ostopalvelu-veluysiköissä. Omaishoitaja voi halutessaan saada kotiin lakisääteisen vapaan ajaksi myös sijaisomaishoitajan. Tällöin sosiaali- ja terveysvirasto maksaa sijaisomaishoitajille korvauksen lomitussuorokausilta. Omaishoitajien käytössä on myös kolme palveluseteliä: omaishoi-

don tuen lakisääteinen lomitukset, harkinnanvarainen lyhytaikaishoito sekä kotiin annettava tuntilomitus.

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden osastosta on ollut edustus kansallisen omaishoidon kehittämissuunnitelman työssä. Ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota omaishoitajien aseman vahvistamiseen, yhdenvertaisuuteen ja jaksamisen tukemiseen. Ohjelman ehdotuksen mukainen laki sopimusomaishoidosta korvasi nykyisen omaishoidon tuesta annetun lain. Työryhmä on esittänyt uutta lakia sopimusomaishoidosta. Lakiin kirjattaisiin muun muassa säännökset palkkioista sekä sopimusomaishoidon edellytyksistä, kuten sitovasta ja vaativasta hoidon tarpeesta sekä omaisen soveltuvuudesta ja halukkuudesta omaishoitajaksi. Laissa säädettäisiin muun muassa sopimusomaishoidon edellytyksistä ja hoitopalkkioiden saantiperusteista. Lakiehdotus on jäänyt nykyisen hallituksen päätettäväksi.

2. Kenenkään vaikeavammaisen ihmisen lähihoitojaksoja ei vähennetä

Vaikeavammaisten ja kehitysvammaisten lyhytaikaisjaksoja myönnetään vammaisten sosiaalityössä harkinnan mukaan, perheiden jaksamisen tukemiseksi. Lyhytaikaishoitajaksojen myöntäminen perustuu aina asiakkaan ja asiakkaan perheen yksilölliseen tarpeeseen. Palvelujen saanti on tällöin oikeudenmukaista ja yhdenvertaista. Asiakasperheiden tarpeet vaihtelevat, joissain tilanteissa on tarvetta lisätä palveluja. Joissain tilanteissa uudet palvelut korvaavat aiemmin jo myönnettyjä palveluja. Palvelutarpeen arviointia päivitetään säännöllisesti ja aina asiakkaan elämäntilanteen muutoksissa.

3. Jokaisella vaikeavammaisella ihmisellä on käytössään yksilöllisen tarpeensa mukaan vapaa-ajanavustaja

Asiakkaalla on lakisääteinen oikeus palvelutarpeen arviointiin. Henkilökohtaista apua, kuten muitakin vammaispalvelulain palveluja myönnetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Henkilökohtaisen avun myöntämisen kriteerit on määritelty vammaispalvelulain 8 c §:ssä ja henkilökohtainen apu on palveluun oikeutetulle henkilölle subjektiivinen oikeus. Kaikille hakijoille, jotka täyttävät vammaispalvelulaissa määritellyt kriteerit myönnetään henkilökohtaista apua heidän yksilöllisen tarpeensa perusteella.

Vammaispalvelulaissa (19.12.2008/981, 8 c §) todetaan, että harastuksiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämistä varten henkilökohtaista apua on järjestettävä vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avuntarvetta. Henkilökohtaisen avun tunteja on myönnetty mm. ryhmäkodeissa asuville kehitysvammaisille asiakkaille tarpeen mukaisesti.

13.04.2016

Stj/5

4. Jokaiselle vaikeavammaiselle ihmiselle taataan maksuton liikkuminen kotikunnan julkisilla liikennevälineillä ja tarvittaessa taksilla

Sosiaali- ja terveystieteiden toimialaan kuuluvat vammaispalvelulain tai sosiaalihoitolain perusteella korvaamat kuljetuspalvelut ovat joukkoliikennevälineiden vaihtoehto tilanteissa, joissa henkilöiden palveluntarve on niin suuri, ettei sitä pystytä joukkoliikennetyyppisillä ratkaisulla tyydyttämään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (3.8.1992/734, 1 §) mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystieteiden palveluista voidaan periä maksu palvelunkäyttäjältä, jollei laissa ole säädetty sitä maksuttomaksi. Edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen (9.10.1992/912, 1 §) mukaisesti asetuksessa mainituista kunnallisista sosiaali- ja terveystieteiden palveluista saa periä tässä asetuksessa säädettyt maksut. Sanotun asetuksen 6 §:n mukaisesti vammaispalvelulain vaikeavammaisille järjestettävistä kuljetuspalveluista voidaan periä enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu.

Kuntalaisten liikkuminen turvataan ensisijaisesti julkisella liikenteellä, jonka järjestämisestä vastaa Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL). HSL:n hallitus määrittelee julkisten liikennevälineiden lipuista perittävän hinnat ja voi myöntää alennuksia ja vapaalippuja pääsääntöisesti liikennepoliittisin perustein.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta on vahvistanut § 188 13.05.2014 kokouksessaan kuljetuspalveluista perittävien omavastuuosuuksien määrän.

Mikäli asiakas on toimeentulotuen asiakas, eikä selviydy jokapäiväisistä talouteen kuuluvista menoistaan, voidaan julkisilla kulkemista tukea osana toimeentulotukea.

Yhteenveto

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden virasto järjestää jatkossakin ne palvelut, jotka ovat saajilleen lakisääteisiä tai kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piirissä.

Helsingissä vammaispalvelujen nettokustannusten muita kuusikkokuntia suurempi kasvu (v.2010-2014, yht. 32,7%) rajoittaa kuitenkin harkinnanvaraisten palvelujen osuuden lisäämistä.

Nettokustannusten kasvu v.2010-2014 oli Espoossa 26,3%, Vantaalla 13,6%, Turussa 4,8% ja Tampereella 16,2%.

13.04.2016

Stj/5

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asiakkaalla on oikeus ajantasaiseen palvelusuunnitelmaan, ja sen perusteella toteutettaviin palveluihin ja tukitoimiin. Yksilöllinen palvelutarpeen arviointi on asiakkaiden perusoikeus ja takaa asiakkaiden oikeudenmukaisen ja yhdenvertaisen kohtelun, vaikka palvelujen määrä voi vaihdella asiakaskohtaisesti.

Käsittely

16.06.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Hannu Juvonen: muutan ehdotusta siten, että asialle lisätään liiteasiakirja numero 2 (kuntalaisaloite).

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Merja Jäntti, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43715
merja.jantti(a)hel.fi
Mikaela Westergård, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
mikaela.westergard(a)hel.fi